

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

**DRŽAVNO NATJECANJE U POZNAVANJU
KLASIČNIH JEZIKA**

**u kategoriji
LATINSKI JEZIK
za
OSNOVNE ŠKOLE**

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje:

II. Gramatika:

III. Civilizacija:

Ukupni broj bodova:

	20
	15
	15
	50

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Gimnazija Antuna Vrančića, Šibenik

14. – 16. travnja 2025.

I. PRIJEVOD

Sljedeći latinski tekst se sastoji od dva ulomka. Prvi ulomak prevedi uz pomoć rječnika i komentara, a drugi ulomak pažljivo pročitaj i odgovori na pitanja ispod njega.

PRVI ULOMAK – OVIDIJEVA AUTOBIOGRAFIJA

Pjesnik Ovidije u progontvu na dalekom Crnom moru piše svoju biografiju i tako se osigurava da će buduće generacije čitajući njegove stihove saznati nešto i njegovom životu.

Accipe¹, o posteritas: ego sum ille lusor² tenerorum amorum³ quem legis! Mihi iam puero⁴ caelestia sacra⁵ placebant et Musa suum opus furtim⁶ trahebat. Saepe pater dixit „Quid⁷ studium inutile temptas?“ Temptabam scribere verba soluta modis⁸, sed sponte sua⁹ carmen ad aptos numeros¹⁰ veniebat, et versus erat quod¹¹ temptabam scribere.

KOMENTAR:

1: accipio, 3., accepi, acceptum – slušati, čuti

2: lusor, oris, m. – šaljivi pjesnik

3: amor, oris, m. – ljubavna pjesma

4: puero – kao dječaku

5: caelestia sacra – služenje bogovima

6: furtim – potajno

7: quid – zašto

8: verba soluta modis – riječi bez metra

9: sponte sua – svojevóljno

10: ad aptos numeros – u prikladne mjere

11: quod – što god

I.1. PRIJEVOD:

	max 15
--	--------

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

DRUGI ULOMAK – DOMOVINA I OBITELJ

Ovidije spominje svoj zavičaj i prisjeća se brata,

Mea patria est Sulmo, uberrimus gelidis undis, qui multa milia passuum ab Urbe distat.
Fratrem seniore habeo qui duodecim mensibus ante me ortus erat. Is ad eloquium ab aevo
viridi tendebat, natus ad fortia arma verbosi fori.

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

	max 5
--	-------

Odgovore na pitanja napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

1. Čime je vrlo plodan Ovidijev rodni Sulmon?

2. Koliko je Sulmon udaljen od Grada (Rima)?

3. Je li Ovidije imao mlađeg ili starijeg brata?

4. Čemu je Ovidijev brat stremio od rane mladosti?

5. Kakav je trg za kojeg je prema Ovidiju njegov brat bio rođen?

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi **mihi** u navedenoj rečenici iz teksta – *Mihi iam puero caelestia sacra placebant et Musa suum opus furtim trahebat.*

	max 1
--	-------

- a) Subjekt
- b) Apozicija
- c) Indirektni objekt

2. Odredi službu riječi **caelestia** u navedenoj rečenici iz teksta – *Mihi iam puero caelestia sacra placebant et Musa suum opus furtim trahebat.*

	max 1
--	-------

- a) Predikat
- b) Indirektni objekt
- c) Pridjevski atribut

3. Odredi službu riječi **Musa** u navedenoj rečenici iz teksta – *Mihi iam puero caelestia sacra placebant et Musa suum opus furtim trahebat.*

	max 1
--	-------

- a) Pridjevski atribut
- b) Direktni objekt
- c) Subjekt

4. Nominativ plurala sintagme **suum opus** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
--	-------

- a) sua opera
- b) suo opere
- c) sui operis

5. Genitiv singulara sintagme **ille lusor** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
--	-------

- a) illi lusori
- b) illius lusoris
- c) illi lusores

6. Preostala dva komparacijska stupnja u istom rodu, broju i padežu pridjeva **uberrimus (Sulmo)** koji se nalazi u tekstu glase:

	max 1
--	-------

- a) uberum, uberius
- b) uber, uberius
- c) uber, uberior

7. Sljedeće riječi, sintagme i izrazi iz teksta trebaju biti prebačeni u isti padež u suprotnom broju. Zaokruži ispravnu tvrdnju:

	max 5
--	-------

tenerorum amorum – teneri amoris

TOČNO / NETOČNO

studium inutile – studia inutilia

TOČNO / NETOČNO

ad eloquia – ad eloquium

TOČNO / NETOČNO

ab aevo viridi – ab aevīs viridis

TOČNO / NETOČNO

ego sum – ego eram

TOČNO / NETOČNO

8. Glagolski oblik **scribere** iz teksta je:

- a) inf.perf.akt.
- b) inf.prez.akt.
- c) inf.fut.akt.

	max 1
--	-------

9. Glagolski oblik **ortus erat** iz teksta je:

- a) 3.l.sg.ind.perf.pas.
- b) 3.l.sg.ind.plpf.pas.
- c) 3.l.sg.fut. II pas.

	max 1
--	-------

10. Navedi u rječničkom obliku sa značenjem glagol iz teksta od kojeg u hrvatskom jeziku dolazi latinizam **dikcija**.

	max 1
--	-------

11. Latinizam **karmine** svoj korijen ima u jednoj riječi u latinskom tekstu.

Značenje te latinske riječi na hrvatskom je:

- a) pogreb
- b) pjesma
- c) plač

	max 1
--	-------

	max 15
--	--------

III. CIVILIZACIJA

1. Pjesnik _____ Ovidije _____ živio je i djelovao u _____ razdoblju rimske književnosti. Zbog jedne svoje pjesme je 8. godine bio prognan u mjesto _____ na obali Crnoga mora.

max 4

2. Značenje naslova Ovidijevog epa *Metamorfoze* je:

a) Pretvorbe

b) Prilagodbe

max 1

3. Ovidijev nadimak Nazon (Naso) znači:

a) Klempavi

b) Nosati

c) Čupavi

max 1

4. Ovidije je tražio pomilovanje od svoje kazne i povratak iz progonstva od dva rimska cara. Njihova imena su _____ i _____.

max 2

5. Poveži naslove Ovidijevih djela s njihovim kratkim sadržajima:

max 7

I. <i>Metamorfoze (Metamorphoses)</i>	A. ljubavne elegije koje je autor započeo pisati sa svojih 18 godina
II. <i>Tužaljke (Tristia)</i>	B. pisma iz progonstva upućena konkretnim ljudima na političkim i društvenim položajima
III. <i>Ljubavno umijeće (Ars amatoria)</i>	C. tugaljive elegije s autobiografskim karakterom i opisom kraja u koji je autor prognan
IV. <i>Kalendar (Fasti)</i>	D. izmišljena pisma mitskih junakinja svojim muževima ili ljubavnicima
V. <i>Poslanice s Crnoga mora (Epistulae ex Ponto)</i>	E. opis rimskih svetkovina i obreda od siječnja do lipnja
VI. <i>Heroide (Heroides)</i>	F. didaktički ep, zbirka 250 antičkih mitova
VII. <i>Ljubavne pjesme (Amores)</i>	G. zavodnički priručnik za muškarce i žene

I.	
II.	
III.	
IV.	
V.	
VI.	
VII.	

max 15

RJEŠENJA**I.1. PRIJEVOD****Ukupno 15 bodova**

Accipe, o posteritas:	Poslušaj, o potomstvo:	1
ego sum ille lusor tenerorum amorum	ja sam onaj šaljivi pjesnik nježnih ljubavnih pjesama	1
quem legis!	kojega čitaš!	1
Mihi iam puero	Meni se već kao dječaku	1
caelestia sacra placebant	sviđalo služenje bogovima	1
et Musa suum opus	i Muza je svoje djelo	1
furtim trahebat.	potajno privlačila (vukla).	1
Saepe pater dixit:	Često je otac znao reći (govorio, rekao):	1
„Quid studium inutile temptas?“	„Zašto iskušavaš beskorisno znanje (učenje)?“	1
Temptabam scribere	pokušavao sam pisati	1
verba soluta modis,	riječi bez metra,	1
sed sponte sua carmen	ali pjesma je svojom voljom	1
ad aptos numeros veniebat,	dolazila u prikladne mjere,	1
et versus erat	i stih je bio	1
quod temptabam scribere.	što god sam pokušavao napisati.	1

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA**Ukupno 5 bodova**

1. Čime je vrlo plodan Ovdijev rodni Sulmon?

Ledenim valovima.

2. Koliko je Sulmon udaljen od Grada (Rima)?

Mnogo tisuća koraka.

3. Je li Ovidije imao mlađeg ili starijeg brata?

Starijeg.

4. Čemu je Ovidijev brat stremio od rane mladosti?

Govorništvu.

5. Kakav je trg za kojeg je prema Ovidiju njegov brat bio rođen?

Brbljav (rječit).

II. GRAMATIKA

1. c: indirektni objekt	1
2. c: pridjevski atribut	1
3. c: subjekt	1
4. a: sua opera	1
5. b: illius lusoris	1
6. c: uber, uberior	1
7. TOČNO	1
TOČNO	1
TOČNO	1
NETOČNO	1
NETOČNO	1
8. b: inf.prez.akt.	1
9. b: 3.l.sg.ind.plpf.pas.	1
10. dico, 3., dixi, dictum – govoriti, reći	1
11. b: pjesma	1

Ukupno: 15 bodova

III. CIVILIZACIJA

1. Publije; Nazon; Zlatnom; Tome	4
2. a) Pretvorbe	1
3. b) Nosati	1
4. August; Tiberije	2
5.	7

I.	F
II.	C
III.	G
IV.	E
V.	B
VI.	D
VII.	A

Ukupno: 15 bodova

TEKST (PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE) + GRAMATIKA + CIVILIZACIJA:

UKUPNO 50 BODOVA